

Stockholms stads yttrande över betänkandet Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)

Försvarsdepartementets dnr Fö2024/01668

Sammanfattning

Stockholms stad välkomnar att kommuners och regioners grundläggande beredskap har utretts och anser, mot bakgrund av det allvarliga säkerhetspolitiska läget, att det är angeläget att en ny grundläggande reglering ställer nödvändiga krav på kommuners planering och förberedande åtgärder inför fredstida kriser och höjd beredskap.

Stockholms stad välkomnar att tonvikten för kommuners grundläggande beredskap föreslås vara på att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och anser att det är i linje med det systematiska och målinriktade arbete som staden idag bedriver i syfte att öka förmågan att verka i störda förhållanden genom hela hotskalan.

Flera av utredningens förslag innebär betydande utmaningar för kommuner och regioner, avseende finansiering, resurstillgång, detaljstyrning och inte minst praktiskt implementering.

Stockholms stad avstyrker flera förslag som bedöms vara för detaljrika för att vara lämpliga att lagstifta om samt förslag som inte bedöms vara ändamålsenliga, ekonomiskt effektiva eller som på ett onödigt sätt utgör en inskränkning av det kommunala självstyret. Utredningens förslag ställer sammantaget mycket stora krav på kommuner och regioners krisberedskap och kommer att leda till ökade kostnader.

Stockholms stad instämmer i utredningens förslag om att finansiering bör ske i form av generella statsbidrag, kostnadsersättningar och kompletterande riktade statsbidrag. Det är svårt att bedöma hur medelstillelningen för just Stockholms stad skulle se ut enligt utredningens förslag men en signifikant ökning av tillförda medel är nödvändig för att omhänderta ambitionsökningen

och de tillkommande uppgifterna som återfinns i författningsförslaget.

I det särskilda yttrandet från experter i utredningen påpekas att den föreslagna lagen inte täcker alla kommunens beredskapsuppgifter, utan att vissa omfattande uppgifter finns i annan lagstiftning. Utredningens konsekvensbeskrivning och förslag på finansiering till kommunen är därför inte heltäckande och därmed behöver det tillföras ytterligare medel. Stockholms stad menar att det är ett viktigt påpekande och anser att det bör göras en samlad konsekvensanalys, inklusive en mer djuplodad ekonomisk sådan, av de uppgifter som olika utredningar vill påföra kommuner och regioner.

Då flera av förslagen i utredningen går längre i krav på beredskap än vad som kan uppfattas som grundläggande föreslår Stockholms stad att den nya lagen benämns lag om kommuners och regioners beredskap (LKRB).

Då det är en omfattande utredning som innehåller både nya förslag och sådant som kvarstår från nu gällande lagstiftning har fokus lagts på att kommentera de utredningsförslag som Stockholms stad av olika anledningar bedömer som ej tillfredsställande eller har brister. Författningsförslag som inte kommenteras tillstyrks.

Synpunkter på förslaget

6.3.1 Lagens övergripande syfte

- Förslaget att ordet ”säkerställa”, samt begreppen ”ändamålsenlig” och ”likvärdig” finns med i syftesformuleringen avstyrks.

Stockholms stad avstyrker att ordet ”säkerställa” finns med i syftesformuleringen eftersom det inte kan anses rimligt att kommuner ska kunna säkerställa att all kommunal verksamhet kan bedrivas i alla situationer och i synnerhet under höjd beredskap.

Stockholms stad avstyrker vidare att begreppen ”ändamålsenlig” och ”likvärdig” används i syftet då de är mångtydiga och riskerar att leda till onödiga tolkningsfrågor som hindrar utveckling av förmåga. Stockholms stad kan konstatera att utredningen inte heller tycks omfamna begreppet ”ändamålsenlig” då utredningen till exempel vill reglera att även kommuner utan skyddsrum ska planlägga för att vissa grupper omedelbart ska kunna föras till ett sådant.

Stockholms stad föreslår att begreppen ersätts med ”god förmåga” i likhet med hur förväntningen på statliga myndigheters förmåga

uttrycks i förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Stockholms stad anser att kommuners förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet är helt avgörande för Sveriges totalförsvar och att det är i upprätthållandet av den samhällsviktiga verksamheten som den största ansträngningen bör ligga. Det är överflödigt att skriva in författningsenliga uppgifter i lagen då dessa ska genomföras oaktat denna bestämmelse, alternativt kan prioriteras bort i höjd beredskap enligt annan reglering. Stockholms stad föreslår därför att lagens syfte istället formuleras:

”Bestämmelserna i denna lag syftar till att kommuner och regioner under fredstida krissituationer och höjd beredskap har god förmåga att upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter. Kommuner och regioner ska därigenom under sådana förhållanden ha god förmåga att värna människors liv och hälsa, upprätthålla grundläggande värden i samhället samt skydda och rädda egendom eller miljön.”

6.3.2 Definitioner av begreppen fredstida krissituation och kvalificerad fredstida krissituation i den nya lagen

- Förslaget att införa begreppet ”kvalificerad fredstida krissituation” avstyrks.

Stockholms stad avstyrker införandet av begreppet ”kvalificerade fredstida krissituationer” då införandet inte tillför kommunen några ytterligare verktyg eller mandat för att hantera händelsen. Stockholms stad bedömer att kvalificeringen endast kommer att användas för att beskriva hur den statliga finansieringen ska användas av kommunen på en teoretisk nivå som inte återspeglas i kommunens förberedande planering, där en tydlig uppdelning mellan ”fredstida krissituation” och ”kvalificerad fredstida krissituation” inte är möjlig att göra.

Om begreppet ”kvalificerad fredstida krissituation” ska användas i den nya lagen behöver det tydliggöras att begreppet ”fredstida krissituation” omfattar båda begreppen då inget annat uttrycks. Det framgår i utredningen att så är fallet men uttrycks inte i författningsförslaget, vilket leder till otydligheter.

6.3.8 Samordningsfunktion

- Förslaget att det skrivs in i författningen att kommuner ska inrätta eller ha tillgång till en funktion för samordning av sitt förberedande arbete avstyrks.

Stockholms stad avstyrker att lagen reglerar att kommuner ska inrätta eller ha tillgång till en funktion för samordning av sitt förberedande arbete. Grunderna för kommunens organisation och verksamhetsformer finns reglerade i kommunallag (2017:725)

(kommunallagen) av vilken det följer att kommunstyrelsen har ansvar för att samordna förvaltningen av kommuns angelägenheter. Stockholms stad anser att utredningens förslag är för långtgående i förhållande till kommunallagens regler om den kommunala organisationen och att de utgör en orimlig inskränkning av det kommunala självstyret.

Stockholms stad förordar att det, utöver vad som följer av kommunallagen, lämnas till kommunen att besluta om hur verksamheten ska vara organiserad för dessa frågor.

6.3.6 Planering och förberedande åtgärder inför fredstida krissituationer och höjd beredskap

- Förslaget att det anges i lag att den övergripande planen för förberedande åtgärder inför fredstida krissituationer och höjd beredskap ska uppdateras varje mandatperiod avstyrks.

Stockholms stad tillstyrker att kommuner ska ha en övergripande plan för att inrikta planering och förberedande åtgärder för fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Stockholms stad avstyrker dock att det anges i lag att den övergripande planen ska uppdateras varje mandatperiod och menar att planen istället bör uppdateras när kommunen ser ett behov. Ett sådant behov kan uppstå även mitt i en mandatperiod, exempelvis på grund av nya omvärldsförutsättningar. Ambitionen bör dock vara att en sådan plan är mer långsiktig än en 4-årsperiod för att möjliggöra ett framåtsyftande och systematiskt arbete.

6.3.12 Informationsskyldighet gentemot allmänheten

- Förslaget avseende kommunens informationsskyldighet till allmänheten rörande skyddsrum och dess användning avstyrks.

Stockholms stad avstyrker förslaget avseende kommunens informationsskyldighet till allmänheten rörande skyddsrum och dess användning.

Kommuner har endast kännedom om de skyddsrum där kommunen är fastighetsägare. Övriga skyddsrum kan kommunen få kännedom om via den förteckning över befintliga skyddsrum som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) redan tillhandahåller allmänheten. Översiktlig information om skyddsrummens användande ges också av MSB, både via sin hemsida och i broschyren Om krisen eller kriget kommer. Det förefaller olyckligt att dela upp MSB:s sammanhållna ansvar på 290 kommuner.

Utredningen förordar också att kommunen ska lämna informationen på ett mer aktivt sätt och exemplifierar med möten vid stora arbetsplatser. Stockholms stad anser att den arbetsföra delen av befolkningen är just den del av befolkningen som har goda möjligheter att hålla sig informerade via MSB:s skyddsrumskarta.

Stockholms stad bedömer att det är lämpligt att kommunen har ett ansvar för att tillhandahålla viss information om skyddsrum till kommunens egna verksamheter och att detta ansvar redan ingår i kommunens övergripande ansvar för att upprätthålla den samhällsviktiga verksamheten.

Vidare vill staden framföra vikten av att statliga myndigheter sinsemellan har en ändamålsenlig samordning av statlig information i syfte att underlätta för kommunerna att verkställa informationsskyldigheten gentemot allmänheten.

6.4 Särskilda verksamhetskrav

- Samtliga förslag som utredningen lämnar under rubriken Särskilda verksamhetskrav avstyrks.

Stockholms stad avstyrker samtliga förslag som utredningen lämnar under rubriken och utvecklar skälen för respektive uppgift nedan. Det finns dock skäl till avstyrkan av mer generell karaktär, vilket Stockholms stad anför här.

Det är ett mycket omfattande arbete för en kommun att uppnå god förmåga att upprätthålla all samhällsviktig verksamhet under svåra förhållanden vilket kommer att kräva stora resurser. De särskilda verksamhetskraven är på en mycket detaljerad nivå i jämförelse med det mer övergripande målet att kommuner ska ha god förmåga att upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet. Det riskerar att leda till att de uppgifterna ges företräde både i kommunens eget arbete och vid en eventuell tillsyn vilket vore olyckligt då merparten av invånarnas liv och hälsa samt samhällets funktionalitet i stort i högre grad är beroende av att den samhällsviktiga verksamheten upprätthålls än av de särskilda verksamhetskraven.

Stockholms stad vill också framföra att i en föränderlig omvärld behövs flexibla lösningar för att hantera olika störningar och det är därför inte skäligt att lagstifta om att stora resurser ska läggas på specifika, kostsamma och obeprövade verksamhetskrav.

6.4.2 Särskilda samlingsplatser under kvalificerade fredstida krissituationer och höjd beredskap

- Förslaget avseende särskilda samlingsplatser avstyrks.

Stockholms stad avstyrker förslaget avseende särskilda samlingsplatser.

Stockholms stad bedömer att det är olämpligt att i lag reglera att kommuner ska ha en viss typ av lokal som ska användas för vissa utpekade uppgifter. Utöver de syften som utredningen har angivit förekommer begreppet ”särskilda samlingsplatser” även i andra statliga utredningar och ges där ytterligare användningsområden. Stockholms stad bedömer att dessa olika syften kräver olika typer av lösningar och att det är mer ändamålsenligt att i författning ange uppgifter för kommunen än att reglera funktionalitet för en specifik byggnad.

Stockholms stad har för närvarande ca 30 så kallade trygghetspunkter vars funktionalitet är blygsam jämfört med utredningens förslag. Utredningens förslag skulle innebära att Stockholms stad behöver inrätta närmare 100 särskilda samlingsplatser. Stadsdelsnämndernas erfarenheter från arbetet med trygghetspunkter visar också på stora utmaningar i bemanningen av trygghetspunkterna. Varken detta eller andra driftsfrågor adresseras i utredningen.

6.4.3 Hjälp vid användning av skyddsrum och andra skyddade utrymmen

Stockholms stad har stor förståelse för utredningens resonemang om att kommunerna har ett särskilt ansvar för individer som normalt vistas i kommunens verksamheter, såsom skolor och särskilda boendeformer. Detta ansvar kan även omfatta en skyldighet att hjälpa människor att komma till skyddsrum och skyddade utrymmen.

Stockholms stad anser dock att det finns stora utmaningar i att skapa en ändamålsenlig planering för detta på ett så kategoriskt sätt som utredningen föreslår och avstyrker därför utredningens förslag. Det finns visserligen ett relativt stort antal skyddsrum i Stockholms stad men lokaliseringen av dessa speglar inte stadens nuvarande bebyggelse.

Nybyggnation av skyddsrum har inte skett sedan 1990-talet och sedan dess har det tillkommit helt nya bostadsområden och gjorts förtätningar inom andra delar av staden. Det saknas möjlighet att på förhand reservera ett skyddsrum för exempelvis en förskolas behov. Stockholms stad anser inte att det bör införas en sådan möjlighet då det skulle kunna innebära att människor lämnas utan skydd trots att det finns tillgängliga skyddsrumspplatser i närheten.

Skyddade utrymmen är inte ett definierat begrepp i nuvarande lagstiftning och staden har därför svårt att bedöma om det är möjligt att inrätta sådana i de områden där tillgången på skyddsrum är låg.

Sammantaget gör det att en planering för att ta små barn, funktionsnedsatta, äldre och sjuka människor till skyddsrum skulle

behöva omfatta långa transporter och stora personella resurser som normalt sett inte finns i verksamheterna. För att öka skyddet för dessa grupper bör skyddsrumsbeståndet istället förtätas och skyddsrum inrättas i fastigheter där det exempelvis finns särskilda boenden. Detta är dock något kommunen saknar rådighet över.

Stockholms stad har noterat att utbildningsdepartementet nyligen remitterat en promemoria rörande ändringar i skollagen och förordningen om skolväsendet under krig och krigsfara. Enligt promemorian ska alla skolhuvudmän åläggas att ta fram en plan för fredstida krissituationer och höjd beredskap. Stockholms stad anser att en sådan plan också bör kunna omfatta användningen av skyddsrum i de fall det finns lämpliga skyddsrum att tillgå. Det är inte lämpligt att ålägga kommuner att genomföra planering och förberedande åtgärder åt andra aktörer, exempelvis skolor med annan huvudman än kommunen.

6.4.4 Verkställighet av utrymningar och inkvarteringar under höjd beredskap

- Förslaget att reglera förändringen av uppgiften att verkställa utrymning från polisen till kommunen i den föreslagna LKRB avstyrks.

Stockholms stad har inget att invända emot att uppgiften att verkställa utrymning flyttas från polisen till kommunen, vilket Stockholms stad har framfört i sitt remissvar Ett stärkt skydd för civilbefolkningen i höjd beredskap (SOU 2023:43). Dock bedöms att uppgiften är mycket omfattande och utredningen har inte på ett tillfredställande vis redogjort för kostnaderna för kommuner att planlägga för detta.

Stockholms stad avstyrker utredningens förslag om att förändringen ska regleras i den föreslagna LKRB och föreslår att det är en förändring som ska göras i lag (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. i höjd beredskap.

Stockholms stad vill också påminna om vikten av att Försvarsmakten, MSB och länsstyrelserna återkommer till kommunerna med inriktningar för denna planläggning och att en verkställighet av utrymning förutsätter att stora transportresurser kan göras tillgängliga för kommunens behov. Kommunen saknar idag möjlighet att själv göra uttag av fordon och måste förlita sig på att länsstyrelsen beaktar detta behov i sin förberedande planering.

6.5 Kommuners och regioners ledning under fredstida krissituationer och höjd beredskap

Utredningen har i sitt författningsförslag valt att behålla två separata styrformer för fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Författningsförslaget behåller möjligheten för kommuner att styras av krisledningsnämnden i en fredstida krissituation medan ansvaret för styrning av kommunens del av det civila försvaret även fortsättningsvis ska åligga kommunstyrelsen.

Stockholms stad anser inte att utredningen tillräckligt väl har redogjort för behovet av att behålla de skilda styrformerna.

Stockholms stad anser inte att två skilda styrformer för fredstida krissituationer och höjd beredskap är ändamålsenligt utifrån kraven på att förstärka kommunens verksamhetsförmåga under fredstida kriser och höjd beredskap. I det fall ett beslut om höjd beredskap föregås av en fredstida krissituation, vilket Stockholms stad bedömer vara ett troligt scenario, uppstår en omslagpunkt för ledningen av kommunen och beslutsordningen i ett för kommunen redan ansträngt läge.

Stockholms stad anser inte att de argument utredningen lägger fram för att behålla ordningen med krisledningsnämnd för fredstida krissituation är tillräckligt starka för att motivera att en omställning ska behöva göras vid höjd beredskap.

Samtidigt konstaterar staden att de skrivningar i lag (1988:97) om förfarande hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m., som låter kommunfullmäktige besluta att kommunstyrelsens uppgifter ska övertas av borgarrådsberedningen, inte påverkas av en ändring enligt utredningens förslag.

6.9.2 Länsstyrelserna ska utöva tillsyn

Stockholms stad anser att utredningens förslag om att ge länsstyrelserna tillsynsansvar gentemot kommunerna inom LKRB riskerar att äventyra länsstyrelsernas förmåga att lämna stöd till kommunerna och skapa en sammanhållen planering i länet.

Bakgrunden till denna farhåga är erfarenheter från när länsstyrelsens tillsynsansvar skärptes i och med förändringar i säkerhetsskyddslag (2018:585). Länsstyrelsen i Stockholms län angav då att de hade mycket litet utrymme för rådgivning till kommunerna utan att det skulle uppstå en konflikt med deras tillsynsansvar.

Stockholms stad anser därför att det stöd som länsstyrelserna behöver lämna till kommunerna för att skapa en sammanhållen planering menligt kan påverkas om länsstyrelsens uppgift går från ”uppföljning” till ”tillsyn”.

Stockholms stad kan också konstatera att utredningen bedömer att länsstyrelserna behöver stora tillskott av resurser för att uppfylla det föreslagna tillsynsansvaret. Det är resurser som staden bedömer

skulle ge större effekt hos kommunerna i form av ökad planläggningskapacitet. Stockholms stad förordar därför att länsstyrelserna får samma samordnings- och uppföljningsansvar som idag regleras i överenskommelsen om krisberedskap och civilt försvar. En ordning som i Stockholms län fungerar väl.

6.3.7 Särskilt om kommuners och regioners förmåga vid omfattande eller extrema bristsituationer under kvalificerade fredstida krissituationer och höjd beredskap

- Förslaget om att kommuners ansvar ska utökas till att även omfatta privata verksamhetsutövares måltidsberedskap avstyrks.

Stockholms stad konstaterar att utredningen uttrycker att det bör finnas ett krav på 14 dagars uthållighet i kommuners måltidsberedskap och delar utredningens uppfattning att det inte är lämpligt att lagstifta om tidsramar för detta. Stockholms stad anser dock att det borde finnas möjlighet att mer generellt ange hur kommuner ska förstå vilket mål de bör ha för sin uthållighet.

Stockholms stad avstyrker utredningens förslag om att kommuners ansvar ska utökas till att även omfatta privata verksamhetsutövares måltidsberedskap enligt samma resonemang som staden för under 6.4.3 Hjälp vid användning av skyddsrum och andra skyddade utrymmen. Detta bör för skolverksamhet istället regleras i skollagen (2010:800).

Stockholms stad vill också påpeka att måltidsverksamheten är beroende av långt fler parametrar än tillgång till livsmedel, där de mest framträdande är dricksvatten, energiförsörjning och transporter. Reservkraft i form av dieselaggregat lyfts ofta fram som en lösning men Stockholms stad ser stora utmaningar att inom staden lagra den mängd drivmedel som skulle behövas för två veckors måltidsproduktion. Det uppstår även målkonflikter med stadens uppsatta klimatmål.

Stockholms stad bedömer att den volym livsmedel som behöver lagras för att tillgodose verksamheternas måltidsberedskap är mycket stor och att lagerhållningen i sig utgör en icke försumbar kostnad. För att illustrera detta serverar Stockholms stad i egen verksamhet dagligen ca 300 000 måltider, vilket motsvarar ungefär 278 ton livsmedel per vecka. Skolorna som står för ungefär hälften av stadens livsmedelsinköp har idag fem dagars förbrukning av livsmedel lagrade i anslutning till de egna tillagningsköken och saknar utrymme för att lagra ytterligare livsmedel lokalt. Stockholms stads särskilda boenden, exempelvis äldreboenden, har motsvarande 7 dagars livsmedel lagrade.

6.10 Statlig ersättning till kommunerna och regionerna för deras planering och förberedande åtgärder enligt den nya lagen

Stockholms stad instämmer med utredningen att den nuvarande ordningen med överenskommelser mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR) varken är en ändamålsenlig eller effektiv form för att styra och tillföra medel till kommuner och regioner för deras planering och förberedande åtgärder och tillstyrker utredningens förslag om finansiering i form av generella statsbidrag, kostnadsersättningar och kompletterande riktade statsbidrag.

Stockholms stad delar också utredningens bedömning att de medel som idag tillförs kommunerna genom överenskommelserna behöver kvarstå som grundbelopp utöver den ersättning som följer av utredningens förslag. Utredningen konstaterar att det varken är nödvändigt eller ändamålsenligt att den nya lagen innehåller bestämmelser om i vilken omfattning staten ska ersätta kommuner och regioner enligt den nya lagen. Stockholms stad poängterar att den oförutsägbarhet som råder idag med årliga utbetalningar inte gynnar en hållbar förmågeökning hos kommunerna och att det måste göras tydligt för kommunerna vilken typ av långsiktig ersättning som kan förväntas, särskilt då en stor del av ersättningen används för personalkostnader.

Stockholms stad har svårt att avgöra vilken medelstilleddning utredningen anser att Stockholms stad bör få för att öka personella resurser för planläggning, övning och utbildning men uppfattar att utredningen vill se en substantiell ökning i de generella stadsbidragen för dessa uppgifter. Stockholms stad delar utredningens bedömning och anser att en signifikant ökning av tillförda medel är nödvändig för att omhänderta ambitionsökningen och de tillkommande uppgifterna som återfinns i författningsförslaget.

Stockholms stad bedömer att ersättningsnivån för måltidsberedskapen är för låg och vill poängtera att de beräkningar som gjorts för måltidsberedskap med Jönköping och Uppsala som exempel inte enkelt låter sig skalas upp på det sätt som görs av utredningen. För Stockholms stad del bedömer staden att det uppkommer helt andra kostnader för exempelvis lagerlokaler än vad som är fallet i utredningens linjära beräkningar. De betydande livsmedelsvolymerna som behöver lagras blir kostnadsdrivande i sig själva; detta i landets huvudstad där kostnader för lokaler är avsevärt högre än genomsnittet i Sverige.

Stockholms stad bedömer att det är orealistiskt att alla kommuner ska kunna köpa in livsmedel för 14 dagars måltidsberedskap under

en period av två år. Den mängd livsmedel som skulle krävas för samtliga kommuners behov går inte att uppbringa på marknaden under en så kort tidsperiod. Stockholms stad har köpt in livsmedel för att höja beredskapen till ca en veckas behov och har i dialog med leverantörer spritt ut inköpen över ett år för att inte tränga undan andra aktörers behov av livsmedel.

Stockholms stad föreslår att ersättningen för inköp av livsmedel betalas ut över en betydligt längre tidsperiod för att inte strävan att uppnå en förmågehöjning ska skapa en bristsituation som i sig själv skulle kunna ge upphov till en kris.

I ett särskilt yttrande från experter i utredningen påpekas att den föreslagna lagen inte täcker alla kommunens beredskapsuppgifter utan att vissa omfattande uppgifter finns i annan lagstiftning. De påpekar därför att utredningens konsekvensbeskrivning och förslag på finansiering till kommunen inte är heltäckande och att det därmed behöver tillföras ytterligare medel.

Stockholms stad anser att det är ett viktigt påpekande och att det bör göras en samlad konsekvensanalys, inklusive en mer djuplodad ekonomisk sådan, av de uppgifter som olika utredningar vill påföra kommuner och regioner.

Övriga kommentarer

Utredningen har genomgående en tendens att införa skrivningar som Stockholms stad uppfattar som självklarheter och därmed onödigt tynger ner författningsförslaget. Exempelvis finns det en skrivning om att det finns andra bestämmelser som träffar kommuner och regioner och en annan som säger att kommuner och regioner ska ge länsstyrelsen möjlighet att fullgöra sina uppgifter.

Stockholms stad konstaterar att utredningen valt bort att införa reglering av kommuners och regioners ansvar för åtgärder kopplade till Sveriges medlemskap i Nato, stöd till Försvarsmakten och värdlandsstöd. Genom denna avgränsning får utredningen anses implicit ha tagit ställning till att sådana åtgärder inte utgör en del av kommuners och regioners grundläggande beredskap vid fredstida krissituationer och höjd beredskap, och inte heller generellt är att betrakta som förenliga med det allmänna intresset på lokal eller regional nivå.

Utredningens bedömning föranleder frågor eftersom Sveriges Nato-medlemskap medför nya krav på nationell och lokal beredskap.

Kommuner och regioner spelar en avgörande roll för att säkerställa att Försvarsmakten och allierade styrkor kan verka effektivt, särskilt vid höjd beredskap eller i samband med värdlandsstöd. Det inkluderar insatser som att säkerställa tillgång till samhällsviktiga

tjänster, infrastruktur och logistiska resurser samt deltagande i samordningsinsatser med andra aktörer.

Stockholms stad vill poängtera att de behoven kommer kunna uppstå både i höjd beredskap och i formell fredstid, det vill säga utan att höjd beredskap har förkunnats.

Avsaknaden av en reglering som omfattar kommuners och regioners roll i de här frågorna riskerar att skapa luckor i totalförsvarets planering och genomförande.

På kommunstyrelsen i Stockholms stads vägnar

Anders Österberg

Ordförande